

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer קִירְיָהּ ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer 'Ezra

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 578 [1817/1818]

n

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9591

תהודיעונו : כי וְכָל־דֵּי־לַיְלָה כִּהְיֶה עֶבֶד דָּתָא
 דִּי־אַלְהָךְ וּדְתָא דִּי מַלְכָא אֶסְפְּרָנָא דִּינָה
 לְהוּא מִתְעַבֵּד מִנָּה הֵן לְמוֹת הֵן לְשֵׁרְשׁוֹ הֵן
 לְעַנְשׁ גְּכַסִּין וְלֶאֱסוּרִין : כי בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי
 אֲבֹתֵינוּ אֲשֶׁר נָתַן כְּזֹאת בְּלִבְ הַמֶּלֶךְ לְפָאֵר
 אֶת־בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם : כי וְעַלִּי
 הַטּוֹר־חֶסֶד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲצֵנוּ וּלְכַל־שָׂרֵי
 הַמֶּלֶךְ הַגְּבֵרִים וְאֲנִי הִתְחַזַּקְתִּי כִּי־יְהוָה
 אֱלֹהֵי עַמִּי וְאֶקְבְּצָהּ מִיִּשְׂרָאֵל רָאשִׁים
 לְעֵלוֹת עַמִּי :

ח א וְאֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבֹתֵיהֶם וְהִתְיַחֲשׂוּ הָעָלִים
 עַמִּי בְּמַלְכוּת אֶרֶץ־חַשְׁמֵתָא הַמֶּלֶךְ מִכְּבֹל :
 ב מִבְּנֵי פִינְחָס גִּרְשָׁם מִבְּנֵי אִיתָמָר דְּנִינְאֵל
 מִבְּנֵי דָוִד חַטּוּשׁ : ג מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה מִבְּנֵי
 פֶּרַעַשׁ זְכַרְיָה וְעִמּוֹ הִתְיַחֲשׂוּ לְזִכְרֵים מְאֹד

וחמשים

לשרשי קרי

ר ש " י

לעזרא סופר לזמן יסאכו לירושלים להראותו אל הכהנים והלויים וצגזברי
 המלך לזמן יחזיקו לקיים המצות ולעבוד ה' בבית המקדש ולשמור התורה
 כושפט : (כו) ברוך ה' . כך כתב עזרא בספרו כאשר נתן הודאה להקב"ה ;
 (כח) ויועצו . הם שבעה רואי פני המלך הן שבעה יעטוהו של זעלה ;
 כיד ה' אלהי עלי . כאשר סיתה עזרתו של הקב"ה עלי וקצאתי מוישראל
 הנשחרים בצבל ראשי אבות וגדולים לעלות עמי ומבבל :
 ח (א) ואלה ראשי אבותיהם . של עלים : והתיחסם . זאת יחוסים
 בהם : ארתחשסטא . הוא דרוש : (ג) מבני שכניה פרעוש .
 משפחה אחת היא חכרים הוא ראש המשפחה : ועשו . עם יחס שלו

ע ז ר א ה

וְחַמְשִׁים : ד מְבַנֵּי פֶתַח מוֹאָב אֶל־הוֹעִינִי
בְּיַד־זִרְחָיָה וְעָמוֹ מְאֹתִים הַזְּכָרִים : ה מְבַנֵּי
שְׂכֵנֵיהָ בֶן־יַחְזִיאֵל וְעָמוֹ שְׂרָשׁ מְאֹת הַזְּכָרִים :
ו וּמְבַנֵּי עֲדִין עֶבֶד בֶּן־יֹנָתָן וְעָמוֹ חֲמִשִּׁים
הַזְּכָרִים : ז וּמְבַנֵּי עֵילָם יִשְׁעִיָּה בֶן־עֲתַלְיָה
וְעָמוֹ שִׁבְעִים הַזְּכָרִים : ח וּמְבַנֵּי שְׁפָטוֹר
זְבֻדְיָה בֶן־מִיכָאֵל וְעָמוֹ שְׁמֹנִים הַזְּכָרִים :
ט מְבַנֵּי יוֹאָב עֲבָדְיָה בֶן־יַחְזִיאֵל וְעָמוֹ מְאֹתִים
וּשְׁמֹנֶה עָשָׂר הַזְּכָרִים : י וּמְבַנֵּי שְׂרוּמִירָה
בֶּן־יוֹסֶפֶת וְעָמוֹ מְאֹת וְשִׁשִּׁים הַזְּכָרִים : יא וּמְבַנֵּי
בְּבִיזְכָרְיָה בֶן־בְּבִי וְעָמוֹ עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה הַזְּכָרִים :
יב וּמְבַנֵּי עֲזַגְדָּר יוֹחָנָן בֶּן־הַקָּטָן וְעָמוֹ מְאֹת
וְעֶשְׂרֵה הַזְּכָרִים : יג וּמְבַנֵּי אֲדֹנִיקָם אַחֲרָנִים
וְאֵלֶּה שְׁמוֹתֵם אֲלֵיפְלֹט יַעֲזִיאֵל וְשִׁמְעִיָּה וְעַמְהָם
שִׁשִּׁים הַזְּכָרִים : יד וּמְבַנֵּי בְגוּי עוֹתִי וְזָבוּד
וְעַמְהָם שִׁבְעִים הַזְּכָרִים : טו וְאַקְבָצִים אֶל־
הַנְּתָר הֵבֵא אֶל־אֱהוּא וְנִחְנֶה שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה
וְאַבְיָנָה בָּעַם וּבִבְהֵמָה וּמְבַנֵּי לְוִי לֹא־מְצָאתִי
שָׁם : טז וְאַשְׁלַחָה לְאַרְיֵעוֹר לְאַרְיֵאֵל לְשִׁמְעִיָּה

ולאלנתן

יעיאל קרי

ר ש " י

היו מתיחס' הזכרים • של משפחתו : (ו) עבד בן יונתן • כך שמו :
(יג) אחיונים • שהיו אחרונים ללכת אחרי עזרא : (טו) אל הכהן
קבא • אל הכהן המנוע : אל אהוא • אל אחתו הנכר : ונתנה שם
וסיינו

ציג
אל
] ר
מע
יונר
עיל
] ח
אב
זאה
נאב
אונר
] יא
מיט
דען
דער
] בי
נאמ
נאב
זיב
וועל
קאכ
מוז
איוג
זכרי
בן י
משפט
"ד
שאהו

ת ר ג ו ם א ש כ נ ז י • ל ב

ציג מעננליכע נאָכקאָממען ; [ד] פֿאָן דען קינדערן דען פּהח מואב ,
 אליהוועיני זאָהן זרחהיז נעבזט צווייא הונדרט מעננליכען נאָכקאָמען ;
 [ה] פֿאָן דען קינדערן דען שכניה , בן יהואל מיט דרייא הונדרט
 מעננליכן נאָכקאָממען ; [ו] פֿאָן דען קינדערן דען עדין , עבד זאָהן
 יונתנו מיט פֿונפֿציג מעננליכן נאָכקאָממען ; [ז] פֿאָן דען קינדערן
 עילמז , ישעיה זאָהן עתליהז נעבזט זיבענציג מעננליכן נאָכקאָממען ;
 [ח] פֿאָן דען קינדערן דען שפּטיה , זכריה זאָהן מיכאלז מיט
 אַכציג מעננליכן נאָכקאָממען ; [ט] פֿאָן דען קינדערן דען יואב , עבדיה
 זאָהן יחיאליז , מיט איהם צווייא הונדערט אַכטצעהן מעננליכע
 נאָכקאָממען ; [י] פֿאָן דען קינדערן דען שלומית , בן יסיפיה ,
 אונד מיט איהם הונדערט אונד זעכציג מעננליכע נאָכקאָממען ;
 [יא] פֿאָן דען קינדערן דען בכי , זכריה זאָהן דען בביו אונד
 מיט איהם אכט אונד צוואַנציג מעננליכע נאָכקאָממען ; [יב] פֿאָן
 דען קינדערן עוגדז , יוחנן זאָהן הקטנז , אונד מיט איהם הונד
 דערט אונד צעהן מעננליכע נאָכקאָממען * [יג] אונד ענדליך דיא
 [ביים ערוזטען צוגע] צוריקגעבליבענען קינדער דען אדיניקס , מיט
 נאָמען אליפלט , יעיאל אונד שמעיה , נעבזט זעכציג מעננליכען
 נאָכקאָממען ; [יד] זא וויא דיא דען בגוי , עוהי אונד זכור מיט
 זיבענציג מעננליכען נאָכקאָממען . [טו] בייא דעם שטראַמע ,
 וועלכער זייגען לויף נאָך אהוא ניממט , ליעם איך זיא צוואַממען
 קאָממען , אונד וועהרענד וויר דאָרט דרויא טאָגע שטיללע לאַגען ,
 מוזטערטע איך דאָ פֿאַלק אונד דיא פּריסטער , פֿאַנד אַבער ניכט
 איוגען פֿאָן דען קינדערן לויז . [טז] דאָ שיקטע איך דיא הויפט .

לייטע

ב י א ו ר

זכריה היה ראש אב לזכרים האלה . (ה) בן יהואל . בן שמו . (ז) עבד
 בן יונתן , כמו (למעלה פסוק ד') אליהוועיני בן זרחיה . (יג) אחרונים .
 משפחות אדנקס ובגוי קמתן עלו מן הגולה עם זרבלל ומנריו (למעלה ב' י"ג
 י"ד) . וקמתן נשארז בבבל , ואלה עלו עתה עם עורא . (טו) אהוא , נראה ,
 אהוא האמור פה הוא שם מקום , הנכנה על הנחל אהוא הנזכר להלן (פסוק
 ד"א) :

ת ר ג ו ם א ש כ נ ז י •

לויטע אליעזר , אריאל , שמעיה , אלנהן יריב , אלנתן , נחן , זכריה ,
 משלם אונד דיא זאכפערשטענדיגען יויריב אונד אלנתן ;
 [יז] אונד בעפֿאהל איהנען צו ארו דעם אָבערהויפטע דעו אָרטעו
 כספּיא צו געהן , לעגטע איהנן אויך גלייכוואַם דיא וואָרטע אין דען
 מונד , דיא זיא דעם ארו אונד זיינס ברודר , זיא וואָהנטן ביידע אין
 כסיפּא , פֿאַרטראַגן זאָללן , אום אונז פֿאָן דאָרטעהר דיענער צו
 ברינגן פֿיר דען טעמפל אונזרעו גאָטטעו . [יח] זיא בראַכטן אונז
 אויך ווירקליך , נאָך דער פֿיגונג דער אונז איממער גיטיגן האַנד
 אונזרעו גאָטטעו , איינען פֿערניפֿטיגען מאַן פֿאָן דען נאָכקאָממען דעו
 מחלי , זאָהן לויז , זאָהן ישראל'ז , נעמליך דען שרביה , אונד איהם
 פֿאָלגטען זיינע אַכטצעהן זעהנע אונד ברידער . [יט] אויך בראַכטן
 זיא דען השביה אונד ישעיה פֿאָן דען נאָכקאָממען דעו מררי , נעכו
 צוואַנציג ברידערן אונד זעהנען ; [י] אונד צווייא הונדערט אונד
 צוואַנציג נתינים , פֿאָן דענען , וועלכע דוד אונד דעווען פֿירומן
 דעם דינוטע דער לעוויטען צוגעטהיילט האָטטען ; דיזע וואָרען
 אַללע מיט נאָמן בענעננט . [כא] איך ליעם אויך אַם פֿלוזע
 אחוואַ איינען פֿאַזמטאָג פֿערקינדען , דאַס וויר דעמוטופֿאָלל אונזערם
 גאָטט אונז נאָהען , איהן אום שוטן אויף ; דער ריזע אַנצו
 פֿלעהען , פֿיר אונז , אונזרע קינדער אונד האַכע . [כב] דען
 פֿאָן

ב י א ו ר

(יא) . (יז) אל ארו אחיו , ספר וי' והכפון אל אלו ואחיו (מדברי
 הראב"ע) . (יח) ושרביה , הוי' נוסף כעו (ראשית ל') ואיה ועכה (מדברי
 הראב"ע) . (כא) להתענור , אמת מהוראת שרש עכה בכנין התפעל הוא
 ענין הכנעה , וכן מרגמנו פה . (כב) הלשכות בית ה' , הטעם שדין הלשכות
 בית ה' (מדברי הראב"ע) .

(ל) וקבלו

ט כ ל ל י ו פ י

ה (יח) ויביאו לנו האלף בדגש וזה אחד פארבע מקומות שנמצאת
 האלף דגשה . (ך) הנתינים , חאר ענין נחונה : (כה) ואשקלה
 להם

וְלֹא־לָנֶתֶן וְלִירִיב וְלֹא־לָנֶתֶן וְלִנְרֵן וְלִזְכָּרְיָה
 וְלִמְשֻׁלֵּם רָאשִׁים וְלִירִיב וְלֹא־לָנֶתֶן מְבִינִים :
 יו וְאַזְצִיֵּא אֹתָם עַל־אֲדוֹ הָרֹאשׁ בְּכַסְפֵּי־
 הַמָּקוֹם וְאַשִׁימָה בְּפִיהֶם דְּבָרִים לְדַבֵּר אֶל־
 אֲדוֹ אַחֲיוֹ הַנְּתוּנִים בְּכַסְפֵּי־הַמָּקוֹם לְהָבִיא־
 לָנוּ מִשְׁרָתִים לְבֵית אֱלֹהֵינוּ : יח וַיְבִיאוּ
 קָנוֹ כִּיד־אֱלֹהֵינוּ הַטּוֹבָה עֲלֵינוּ אִישׁ שֶׁכֶר מִבְּנֵי
 מַחְרֵי בֶן־לֵוִי בֶן־יִשְׂרָאֵל וְשֶׁרְבִידָה וּבְנָיו וְאַחֲיוֹ
 שְׂמֹנֶה עָשָׂר : יט וְאֵת חֲשֻׁבִּיהָ וְאֵתוֹ יִשְׁעִיהָ
 מִבְּנֵי מְרָרִי אַחֲיוֹ וּבְנֵיהֶם עֶשְׂרִים : כ וּמִן־
 הַנְּתִינִים שְׁנַתָּן דָּוִד וְהַשָּׂרִים לְעַבְדֵי־הַלְוִיִּם
 נְתִינִים מְאֹתִים וְעֶשְׂרִים כָּלָם נִקְבְּנוּ בְּשֵׁמוֹת :
 כא וְאַקְרָא שֵׁם צוֹם עַל־הַנְּהָר אֲהוּא לְהַתְעַנּוֹת
 לְפָנֵי אֱלֹהֵינוּ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל קָנוֹ

ולטפנו

ואצוה קרי

ר ש י

והיינו חונים שם : ואזניגה צעם • נתתי לזבי להצין צעם אשר נקבלו עמו :
 (טז) ואשלחה לאליעזר וגו' • ראשי • גדולים : מבינים • חכמים היו :
 (יז) ואלוה חותם וגו' • שלחתים ונתיתי לדבר אל אדו שהוא גדול וחשוב
 אשר בכספיה : על אדו • אל אדו : ואשימה צפיהם • שמתי צפיהם דברי
 לדבר בשליחותי אל אדו ואחיו שהם נתונים ומיושבים בכספיה להביא לנו
 עשרתים לעבוד צבית המקדש : בכספיה • שם מקום צביל : אל אחיו
 שם אדם : את הנתינים • כמו הנתינים • ועל כן נכתב צו"י : (יח) כיד
 אהינו • כאשר היתה הנלחתו של הקב"ה עלינו : איש שכל • חכם : עבדנו
 מחלי וגומר • כולם הללו לויים : (כ) ומן הנתינים • ומן העבדים
 נתונים שנתן דוד המלך ושרי ישראל עלו עמם : (כא) להתענות • ליטב
 בתענית : דרך ישרה • שיוליכנו המקום לשלום : (כב) כי צושתני •

שקרי

ע ז ר א ה

וּלְטַפְּנוּ וּלְכָל־דְּרוֹשָׁנוּ : כִּי בִשְׁתֵּי לְשֹׁאֵל
 מִן־הַמֶּלֶךְ חֵיל וּפְרָשִׁים לְעִזְרָנוּ מֵאוֹיֵב בְּדַרְךְ
 כִּי־אָמַרְנוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר יְדֹאֲלֵהֵנוּ עַל־כָּרֶ
 מִבְּקָשֵׁינוּ לְטוֹבָה וְעִזּוֹ וְאִפּוֹ עַל כָּר־עֲזָבֵנוּ :
 כִּי וְנִצּוּמָה וְנִבְקָשָׁה מֵאֲלֹהֵינוּ עַל־זֹאת וַיַּעֲתֵר לָנוּ :
 כִּי וְאֲבָדִילָה מִשְׁרֵי־הַכֹּהֲנִים שְׁנַיִם עָשָׂר לְשֵׁרְבִיָּה
 חֲשֵׁבִיָּה וְעַמָּהּם מֵאֲחֵיהֶם עֲשָׂרָה : כִּי וְאֲשַׁקֹּדָה
 לָהֶם אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֵּלִים הַתְּרוּמָת
 בֵּית־אֱלֹהֵינוּ הַהֲרִימוּ הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲצִי וְשָׂרֵיו וְכָל־
 יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים : כִּי וְאֲשַׁקֶּה עַל־יָדֶם כֶּסֶף
 כִּכָּרִים שֵׁש־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וְכָל־יְכֶסֶף מִצָּה
 לְכִכָּרִים זָהָב מֵאָה כִּכָּר : כִּי וּכְפָרִי זָהָב עֲשָׂרִים
 לְאֲדָרְכָנִים אֶף וְכָלִי נְחֹשֶׁת מִצָּהָב טוֹבָה שְׁנַיִם
 חֲמוּדָת בּוֹזָהָב : כִּי וְאֲמַרְהָ אֲהֶם אֶת־סִקְדָּשׁ לִיהוָה
 וְהַכֵּלִים קֹדֶשׁ וְהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב נְדָבָה לִיהוָה אֱלֹהֵינוּ
 אֲבַתִּיכֶם : כִּי שִׁקְדוּ וְשִׁמְרוּ עַד־תִּשְׁקְלוּ לִפְנֵי

שרי

ר ש י

שהרי נתנושתי מן המלך שלא רציתי לשאול לו רכב ופרשי' כדי לתיירנו :
 כי אמרנו. שהרי כבר אמרנו אל דרוש המלך שהקב"ה מטיב למבקשיו
 ושופך חפו וחמהו על עוזביו : (כג) ויעתר לנו. וקבל תפלתנו
 שבאנו לירושלם לשלום : (כד) ואבדילה. וכאשר הייתי שם על נהר
 זהוה הבדלתי אשרי הכהנים ושקלתי להם הכסף והזהב ליתן באולרות
 בית ה' : (כה) הסריומו. אש' הריומו הנמצאי' בצבל : (כו) וכלי
 כסף מאה לככרים. כבר צבל כלי : (כז) וכפורי מזרקים לאדרכמוני'
 אלף. מן מטבע אלף דרכנים היו בעשרים כפורי זהב הללו : מונסב.

משל

פא
 פא
 א
 די
 פאו
 פאו
 רעו
 כ
 אוי
 בר
 צו
 אונ
 אונ
 כ
 דער
 הונ
 גא
 גער
 וויא
 עווי
 וילכ
 גא

להכ
 ופח
 והוא
 עם
 משל
 שנים
 (ב)

ת ר ג ו מ א ש כ נ ז י ל ד

פֶּאָן דעם קעניגע צו פֶּערלאַנגען , דאָס ער אונז אויף דיא ריזע פֶּוס .
פֶּאַל ק אָדער רייטער מיט געבע , אונז פֶּאַר פֶּיינדען צו שיצען , האַטטע
איך מיך געשעמט , ווייל וויר אימער געגען דען קעניג בעהויפטטען ,
דיא האַנד אונזערען גאָטטען שיצעט גיטיג דיא , וועלכע נאָך איהם
פֶּערלאַנגען , אונד מעכטיג טריפֿט זיין צאָרן דיאיעניגען , דיא איהן
פֶּערלאַזען . [כג] דאָרום פֶּאַזטעמען וויר , אונד בעטעמען צו אונז .
רעם גאָטט אונד דער הערר ליעם זיך אויך פֶּאָן אונז ערפֿלעהען .
[כד] יעצט זוכטע איד צוועלפֿע פֶּאָן דען פֶּאַרנעהמוטען פֶּרויטערן
אויז , געמליך דען שרביה אונד חשביה מיט נאָך צעהן איהרער אמט .
ברידר , [כה] אונד וואָג איהן דאָז זילבר , גאָלד אונד דיא גערעטהע
צו , וועלכע דער קעניג , דעזען רעטהע אונד פֶּירזטען ,
אונד אללע נאָך [אין ככל] פֶּאַרהאַנדענע ישראלים דעם טעמפעל
אונזערען גאָטטען , אלו איינע העבע , געווייהעט האַטטען .
[כו] דאָז , וואָז איך איהנען צוגעוואָגען האַטטע , וואָר : זעכוהונ
דערט אונד פֶּונפֿציג ככר זילבער ; הונדערט זילבערנע געפֿעסע ,
הונדערט ככר שווער ; הונדערט ככר גאלד ; [כז] צוואַנציג
גאָלדנע בעקקען , טויזענד אדרכנים אן געוויכט ; אונד צווייא
גערעטהע פֶּאָן איינעם שענען גלענצענדען מעטאַללע , שעצבאַר
זיין גאָלד . [כח] אונד איך שפראַך צו איהנען : איהר זייד דעם
עוויגען געהייליגעט , אויך דיא געפֿעסע זינד עז , אונד דאָז
זילבר אונד גאלד איזט איינע פֶּריוויליגע גאַבע דעם ועוויגן , דעם
גאָטט אייערער פֶּעטער צו עהרען . [כט] וואַכעט אלזא מיט

מ כ ל ל י ו פ י ז א ר ג פֶּאַל ט

להם , הקוֹף בקט"ן חטף . (כו) ואשקלה עלידם , הקוֹף בשו"א ,
ופח"ח . (כז) לאדרכנים , מטבע ידוע מצלם באותו הזמן
והוא בן חמש אותיות , ובמכלל אפשר כי האל"ף נוספת כי נמצא כלא אל"ף
עם ס"ם בסוף . מצהב , גוון קרוב לגוון הזהב . חמודה , תאר . (כט) שקדו ,
ר ש"ג ענין
משל נחשת מוזהב מן מטבע של נחשת : טובה . לשון נקבה קורא לנחשת :
שנים . שני כלים חמודות כהן הכלים קורא חמודות כלשון נקבה :
(כח) אליהם . לחותן שרי הכהנים : (כט) הלשכות בית . ה' כד
ליטן

ת ר ג ו מ א ש כ נ ז י י

זָאָרְגַפְאֵלְט אִיבֶער דִּיזֶען , בִּיז אִיהֶר עז אִין יְרוּשָׁלַיִם דֶּען פֿאַר .
 נֶעֱהֵמוּטֶען דֶּער פֿרִיזְטֶער אונד לעוויטן , אונד דֶּען פֿאַמִילִיעֵנְהֵיפֿטֶערן
 אִיזֶרֶאָעֶלוּ , וועלכֶע דִּיא אױפֿזִיכֶט אִיבֶער דִּיא צִימֶמֶר דֶּען טֶעמֶפֿל
 הֶאָבֶען , פֿאַרוועגֶען ווערדֶעט , [ל] אונד דִּיזֶע פֿרִיסֶטֶער אונד
 לעוויטֶען דָאָ צוגעוואָגֶענֶע זִילבֶער אונד גָאָלד , אונד דִּיא גֶעפֿעסֶע
 אִין עמֶפֿפֿאַנג נֶעֱהֵמֶען , אום אַללֶעז אִין דָאָ הִיז אונדֶערעז גאַטֶטֶען
 אִין יְרוּשָׁלַיִם צו בִּרִינגֶען . [לא] דֶּען צוועלֶפֿטֶען דֶּען ערוּטֶען
 מֶאַנְאָטוּ כֶּרֶאָכֶען וויר פֿאַם פֿלוּזֶע אַהוא אױף , אום דֶּען צוג נֶאָך
 יְרוּשָׁלַיִם אַנצוּטרֶעטן , אונד זִיכֶער לִיכֶטֶע דִּיא הֶאָנד אונדֶערעז
 גאַטֶטֶען אונד אױף דֶּער דִּיזֶע , אונד רֶעטֶטֶעטֶע אונד
 פֿאַן אױפֿלױערֶערן אונד פֿײַנדֶען . [לב] וויר קאַטֶען אױך
 גִּילְקִלִיך אִין יְרוּשָׁלַיִם אַן , הִילטֶען אונד דָאָרטֶען דִּרִיא טאַגע
 רוהִיג , [לג] אונד אַם פֿירטֶען טאַגע וואַרדֶע אים טֶעמֶפֿעל
 אונדֶערעז גאַטֶטֶען דֶּען פֿרִיסֶטֶערן , מֶהִמּוֹת זָאָהן אורִיהִז אונד
 אַלֶעזר זָאָהן דֶּען פֿנחֶם , אונד דֶּען לעוויטֶען , יוּבֶד זָאָהן יִשׁוּעִז
 אונד בּוֹעִזִיה זָאָהן בִּנְיָמִן דָאָ זִילבֶער , גָאָלד אונד דִּיא גֶעפֿעסֶע
 צוגעוואַגֶען . [לד] נאַכֶּדֶעם אַללֶעז גֶעצֶעהֶלט אונד גֶעוואָגֶען וואַר , וואַרדֶע
 דֶּער גאַנצֶע כֶּעטֶראַג דֶּען גֶעוויכֶטֶען אױפֿגעשֶּרִיבֶען . [לה] נוֹן
 בֶּרֶאָכֶטֶען דִּיא עֶבֶען אױז דֶּער גֶעפֿאַנגֶענֶשֶׁאָפֶּט אַגֶגעקאַמֶענֶען דֶּעם
 גַאָט אִיזֶרֶאָעֶלוּ , אַלז גַאָנצֶאָפֿפֶּער פֿיר דִּיא גַאָנצֶע גַאָטֶצִיָאן
 צוועלֶף שֶּמִירֶע , זֶעכו אונד נִינצִיג ווידֶער אונד זִיבֶען אונד
 זִיבֶענצִיג לֶעמֶמֶר דָאָר ; צום זִינדֶענֶאָפֿפֶּער אַבֶּער בֶּרֶאָכֶטֶען זִיא

צוועלף

ב י א ו ר

(5) זֶקְבֵלוּ , וְהִם יִקְבְּלוּהוּ (הַכ"ל) . (לו) זִנְשָׂאוּ אֶת הָעַם וְנִי' , כֶּטֶעס
 יִנְשָׂאוּהוּ אֲבָנֵי מִקְוֵמו (לֹאֲעֵלֶה א' ד') , וְכִנְד כּוֹרֶס טֶעמו (הַרְאֵנִי ע') .
 ט (א) כְּהוֹעֲבוֹתֵיהֶם

מ כ ל ל י ו פ י

עִנְיֵי מִתְהַיְדוּת זֶה־הַשְׁתַּדְּלוּת וְהַתְּמַדְּדָה עַל הַדָּבָר . (לא) זִנְשָׂאוּ , נִדְנָשׁ
 הַסֵּמֶךְ שֶׁלֹא כִמְנַהֵג רֹב הַבְּנֵי . (לה) צִפְרִי , יְדוּע וְהַרְגוּם שְׁעִיר צִפְרִיא .
 ט (נ) זֶאֱמַרְמָה

עָרֵי הַכְּהֵנִים וְהַלְוִיִּם וְשָׂרֵי־הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל
 בִּירוּשָׁלַם הִלְשָׁכוֹת בַּיִת יְהוָה: ל וְקָבְלוּ הַכְּהֵנִים
 וְהַלְוִיִּם מִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַכֵּלִים לְהָבִיא
 לִירוּשָׁלַם לְבַיִת אֱלֹהֵינוּ: לא וְנִסְעָה מִנְהַר
 אֲהוּא בְּשָׁנִים עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לְלֶכֶת
 יְרוּשָׁלַם וַיֵּד אֱלֹהֵינוּ הִיָּתָה עָלֵינוּ וַיִּצִילֵנוּ מִכַּף
 אוֹיֵב וְאוֹרֵב עַל־הַדֶּרֶךְ: לב וַנָּבֵא יְרוּשָׁלַם
 וַנֵּשֶׁב שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה: לג וּבַיּוֹם הָרִבִּיעִי
 נִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַכֵּלִים בְּבַיִת אֱלֹהֵינוּ
 עַל יַד־מִרְמוֹת בֶּן־אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְעַמּוּז אֶלְעָזָר
 בֶּן־פִּינְחָס וְעַמְּזָהִם יוֹזָבֵד בֶּן־יִשׁוּעַ וְנוֹעַדְיָה בֶן־
 בְּנוֹי הַלְוִיִּם: לד בַּמִּסְפָּר בַּמִּשְׁקָל לְכָר
 וַיִּכְתֹּב כָּל־הַמִּשְׁקָל בְּעֵת הַהִיא: לה הַבָּאִים
 מִהַשְּׁבִי בְנֵי־הַגּוֹזָה הַקְּרִיבוּ עֹלוֹת לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 פָּרִים שְׁנַיִם־עָשָׂר עַרְכֵי־יִשְׂרָאֵל אֵילִים ו
 תְּשָׁעִים וְשִׁשָּׁה כִּבְשִׂים שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה צִפִּירֵי

חטאת

ר ש י

ליהן כלשכות הבית: (לא) בשנים עשר לחודש הראשון • בשנים עשר
 לניסן: ויד אלסינו היתה עלינו • להבליחנו על הדרך אשר הלכנו עליה:
 (לד) במספר במשקל לכל • מוספר הכלים ומשקלם כאשר קבלוהו כך
 היה משקל כולו כאשר פרעוהו: (לה) הבאים מהשבי בני הגולה • הללו
 אשר באו עם עזרא: הקריבו עולות • הכל עולה והוראת שעת היתה:
 (לו) ויתנו את דתי המלך • הללו עולי גולה ספרו מצות דריוש המלך לצדוליו
 המלך ראוי פניו: ופחות • כמו ופחות: עבר הנסר • אותן של נד
 ארץ ישראל הן בעבר הנסר ליושבי צבל: ונשאו • שהיו מנשאין ומסיעין:
 ט (א) חלס

ע ז ר א ח ט

חַטָּאת שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה הַכֹּל עָלָה לַיהוָה : לו וַיִּתְּנוּ
 אֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ לְאַחֲשֵׁד־רִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וּפְחֻזֹת
 עֶבֶר הַנְּהָר וּנְשָׂאוֹ אֶת־הָעַם וְאֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים :
 ט א וּכְכֹלֹת אֱלֹהֵי נַגְשׁוֹ אֲרֵי הַשָּׂרִים לֵאמֹר
 לֹא־נִבְדְּלוּ הָעַם יִשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
 מֵעַמֵּי הָאָרְצוֹת כִּתְּעַבְתִּיהֶם לִפְנֵעֵנִי הַחֲתִי
 הַפְּרוֹזֵי הַיְבוּסִי הָעַמֵּי הַמִּצְרִי הַמִּצְרִי וְהָאֱמֹרִי :
 כ כִּי־נְשָׂאוֹ מִבְּנֵי־הֶם לָהֶם וּרְבֵנֵיהֶם וְהִתְעַרְבוּ
 זֶרַע הַקֹּדֶשׁ בְּעַמֵּי הָאָרְצוֹת וַיֵּד הַשָּׂרִים וְהַסֹּגְנִים
 הִיָּתְתָה בַּמַּעַל הַזֶּה רִאשׁוֹנָה : ג וּכְשָׁמְעִי אֶת־
 הַדְּבָר הַזֶּה קָרַעְתִּי אֶת־בְּגָדֵי וּמְעִילִי וְאָמַרְטָה
 מִשְׁעַר רֹאשִׁי וּזְקָנִי וְאִשְׁבָּה מְשׁוּמָם : ד וַאֲנִי
 יֵאָסְפוּ כָל חָרָד בְּדַבְּרֵי אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל עַל מַעַל
 הַגּוֹלָה וְאֲנִי יֹשֵׁב מְשׁוּמָם עַד לְמִנְחַת הָעֶרֶב :
 ה וּבְמִנְחַת הָעֶרֶב קָמְתִי מִתְּעַנִּיתִי וּבִקְרָעֵי

בגדי

ר ש י

ט (א) אלה דברים הללו אשר ספרו דמי המלך והשרים של ישראל :
 לחמר . וכן אמרי לו : (ב) היתה במעל הזה ראשונה . שהם התחילו
 למעול מעל להתחתון בגויי הארצו' : (ד) משומם . עלוב ושומם כמו
 (יחזקאל ג') שנעת ימים משמים בחוכם : (ה) מתענית . שלא אכלתי אותו
 יוס

מ כ ל ל י ו פ י

ט (ג) ואמרטה , ענינו עקירת השער . משומם , פועל פרוכע עומד
 ענין החמיהה . (ד) למנחת הערב , הלס"ד מורה על
 העצם עצמו כמו מלת ארץ ויספיק הענין וולתה ונקראת חפלה המנחה
 כן לפי שהיא בעת פלוח המנדה כערב והוא עת נטור השמש .
 (ח) חנה